

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ № 204

14 травня 24

у режимі відеоконференції
14 год. 00 хв.

Спільне засідання Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування і Екологічного Комітету Парламенту Естонії

ГОЛОВУЄ: Голова Комітету Бондаренко О.В.

ПРИСУТНІ члени Комітету: Короленко-Усова В.Ю., Криворучкіна О.В.,
Лабунська А.В., Мандзій С.В., Магера С.В., Нестеренко К.О.,
Овчинникова Ю.Ю., Чорний В.І.

ВІДСУТНІ члени Комітету: Василенко Л.В., Івахів С.П., Матусевич О.Б.,
Прощук Е.П., Соха Р.В., Фельдман О.Б., Шахов С.В., Якименко П.В.

ПРИСУТНІ працівники секретаріату: Воловенко О.В., Бережний Є.О.,
Войтович Л.В., Михайленко Ю.О., Приліпко І.С., Решетилова Ю.Є.,
Ярмоленко О.В.

помічники-консультанти народних депутатів України – членів Комітету:
Лабунської А.В. – Іванов С.Б.; Сіпсєв В.; Мандзія С.В. – Погребняк М.

ПРИСУТНІ члени Екологічного Комітету Парламенту Естонії: Голова Комітету
І.Таро; члени Комітету: М. Клаассен, Х. Лахе, Т. Маран, У. Тіідус, Й. Алендер.

ПРИСУТНІ працівники секретаріату Екологічного Комітету Парламенту
Естонії: Елле Каур - керівник секретаріату, радник; Віві Олдер – радник; Еліза
Ернесакс – консультант.

ЗАПРОШЕНІ:

Васильєва Наталя – координатор програми USAID "РАДА: наступне покоління",
Кучерява Олена - працівник програми USAID "РАДА: наступне покоління",

Шмагіна Юлія Сергіївна - директор ТОВ «Інституту стратегічних досліджень».

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Питання для розгляду	
1.	Перехід до циркулярної економіки – управління відходами.
2.	Скорочення викидів в атмосферне повітря від пересувних джерел (транспорту).

Бондаренко О.В. вітаючи колег Екологічного Комітету Парламенту Естонії, відмітив, що вони є великими друзями України та українців, подякував за допомогу, яку надає Естонія українцям. Зазначив, що в Україні та Естонії є спільна проблематика, пов'язана із застарілою промисловістю, яку Естонія поступово змінює і вже досягла значних успіхів у запровадженні найкращих доступних методів і технологій, у зменшенні впливу промисловості на довкілля, у сфері циркулярної економіки - управління відходами, розвитку і збереженні біорізноманіття.

Ігор ТАРО привітав українських колег від імені Естонського Парламенту і Екологічного Комітету та відмітив, що теми, які пов'язані з Зеленою угодою, Зеленим договором Європейського Союзу майже щодня опрацьовуються в Екологічному Комітеті Парламенту Естонії. Зазначив, що з приєднанням до Європейського Союзу, треба мати відповідні парламентські комітети для опрацювання змін до законодавства. Запропонував перейти до розгляду першого питання порядку денного.

1.

Бондаренко О.В. проінформував, що на сьогодні здійснюється підготовка до переговорів з Європейським Союзом, формуються переговорні позиції. Відмітив, що, обсяг законодавства Європейського Союзу у сфері довкілля, які мають бути імplementовані, становить більше 150 актів. Це сфери управління відходами, захисту біорізноманіття, запобігання промислового забрудненню (75-а Директива), екологічного контролю та ін. Зазначив, що одним з викликів є запровадження нових вимог щодо циркулярної економіки, та проінформував про впровадження Закону України "Про управління відходами", роботу над законопроектами про упаковку та відходи упаковки, а також розроблення законодавства щодо відходів електронного, електричного обладнання, батарейок та акумуляторів.

Ігор ТАРО зазначив, що Естонія має великий відсоток тари, яка повертається, 85-90 ліцензій, тобто можна говорити про досягнення помітного успіху в її рециклінгу. Всі організації в Естонії мають дотримуватися вимог, закріплених у Законі. Відмітив, що разом з тим, є три організації, які працюють з упаковкою, що не підлягає поверненню. Передав слово Хані Лахе, яка очолює групу підтримки реформування циркулярної економіки.

Хана ЛАХЕ висловила задоволення від ідеї провести таке спільне засідання та відмітила, що циркулярна економіка - це нова модель для економіки Естонії, яка дозволить стимулювати економічне зростання за рахунок більш ефективного використання ресурсів і фактично виведення викопних видів палива з ужитку. Зазначила про створення груп на підтримку циркулярної економіки, до якої увійшли і представники опозиційних партій, що свідчить про великий інтерес до цієї теми. Така група підтримки є посередником між парламентом і різними секторами, міністерствами, Міністерством захисту клімату і різних альянсів, об'єднань підприємців, які можуть завдяки такій групі брати активнішу участь у взаємодії з парламентом; багато представників з Міністерства клімату працюють в цій групі. Відмітила, що в такий спосіб парламент активніше працює з суспільством.

БОНДАРЕНКО О.В. звернувся до Естонських колег з проханням надати рекомендації щодо впровадження принципів циркулярної економіки, зокрема щодо розширеної відповідальності виробника, щодо шляхів вирішення проблем, які виникали в Естонії під час впровадження цих принципів, а також масив законодавства Естонії з цього питання для використання під час розробки відповідного законодавства України. Запропонував переходити до розгляду другого питання порядку денного.

2.

КРИВОРУЧКІНА О.В. проінформувала, що за підсумками, як були до початку повномасштабного вторгнення, в загальних обсягах викидів в атмосферу частка викидів від пересувних джерел досягла 55 відсотків. Відмітила, що члени Комітету з питань екологічної політики та природокористування і члени Українського Парламенту в цілому, усвідомлюють необхідність скорочення викидів і виконання вимог Європейської "зеленої" угоди. Звернулася з питаннями до естонських колег: скільки часу, ресурсів, зусиль довелося витратити Естонії для приведення у відповідність до європейських вимог системи моніторингу, управління та контролю за викидами в атмосферне повітря; які труднощі виникли у країні з імплементацією законодавчих актів у цій сфері?

Ігор ТАРО підкреслив що в управлінні відходами сортування відходів має бути максимально простим для людей, має бути чітко визначена відповідальність стейкхолдерів, а фінансові стимули мають бути значними. Щодо викидів від транспорту - в Естонії зовсім інша ситуація і більшість викидів пов'язані з виробництвом електроенергії, (близько 50% усіх викидів і забруднення повітря), транспорт на другому місці за важливістю – це близько 20% викидів. Тож коли в Естонії хтось береться за питання електроенергії і транспорту, то може досягнути досить значного зниження викидів. Проінформував також, що є певні чітко визначені періоди техогляду транспорту. Це те, що делеговано Міністерством екології Дослідницькому центру з екологічних питань, який готує звіт згідно з рамковою Конвенцією про зміну клімату.

Тіт МАРАН відмітив, що радий обмінятися ідеями з українськими колегами. Висловив думку, що однією із тем, яку можна підняти в цьому

контексті - це важливість розвитку громадського транспорту. У такий спосіб знижується необхідність використання приватних автомобілів, які є одним з основних джерел викидів від транспорту.

Ігор ТАРО додав, що необхідно знижувати перевезення автодорогами і міжміськими шосе. Для цього застосовується комбінований підхід, де компанії будуть все більше використовувати електричні поїзди і також перевезення із використанням морських шляхів. Зазначив, що для зменшення викидів в атмосферне повітря в Європейському Союзі значні інвестиції йдуть на розбудову мережі електричних зарядних станцій для транспортних засобів.

КРИВОРУЧКИНА О.В. запитала, яку частину країни охоплює система моніторингу викидів із пересувних джерел і чи поєднана вона з загальноєвропейською системою моніторингу?

Ігор ТАРО відповів, що немає якихось відмінностей між регіонами у сенсі моніторингу. Цим займається спеціальна агенція, яка здійснює моніторинг розрахунковим шляхом. Є екологічні установи, які відстежують якість повітря, радіацію тощо і уся країна охоплена такими технологіями.

Тіт МАРАН додав, що всі моніторингові системи, технології і методики, які існують для збирання даних, визначені для всієї Європи, спільні для країн ЄС і мають бути придатні для порівняння.

БОНДАРЕНКО О.В. надав слово Юлії Овчинниковій – членкині Комітету, голові підкомітету з питань захисту лісових ресурсів, природно-заповідного фонду і з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. подякувала за підтримку України в напрямку європейської інтеграції і з питань довкілля. Запитала які інструменти Естонія використала, щоб мотивувати міста до "зелених" перетворень, до переходу на нові рішення? Як відбуваються публічні консультації, коли мова іде про обговорення законопроектів?

Ігор ТАРО зазначив, що основним економічним інструментом є екологічний податок. Ідея цього податку полягає у тому, що він допомагає організаціям, компаніям інвестувати у технології, спрямовані на сталий розвиток. Також це стосується публічного сектору загалом. Відбуваються інвестиції у системи опалення та інші системи загального користування через розгортання відповідних програм.

Маїт КЛААССЕН відмітив, що в Естонії є багато організацій, які постійно виконують скринінг ситуації щодо відходів, захисту природи, є кілька організацій, таких як "Зелений тигр", що складає дорожні карти, займається транспортною сферою. Підкреслив, що від держави не надаються кошти і підприємці інвестують власні кошти, пропонують свої рішення на розгляд держави, зокрема щодо прискорення досягнення запланованих результатів. Все починається із освіти населення. Запитав чи є якісь інші навчальні заклади, крім Всеукраїнської аграрної ради під керівництвом Андрія Дикуні із Умані, які мають тісні стосунки з естонськими університетами і теж у своїх програмах передбачають відповідні теми для охоплення зниження викидів.

Тіт МАРАН проінформував щодо питання пріоритетів і використання фінансів. Зазначив, що всі виклики пов'язані із значними фінансовими

витратами. Важливою є громадська активність, яка змушує до прийняття відповідних рішень.

Ігор ТАРО підтвердив, що є значні очікування, пов'язані з відповідністю цілям у публічному секторі щодо запобігання змінам клімату. Ці цілі визначаються у законодавстві щодо досягнення кліматичної нейтральності у 2040-их роках, переходу до використання електричного транспорту без викидів.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. зазначила, що співпраця на усіх рівнях буде продовжуватися. Співпраця між естонськими університетами і переміщеними університетами, міжпарламентська співпраця – це теж хороший перспективний напрямок, і потрібно цей напрямок розвивати.

Ігор ТАРО відмітив розвиток в Україні атомної енергетики, гідроенергетики, вугільної генерації. Запитав які в Україні ще загальні плани перетворення енергетики? Чи є якісь плани щодо зміни співвідношень в енергетиці в довготривалій перспективі?

БОНДАРЕНКО О.В. зазначив, що проблема енергетики як одного з основних забруднювачів атмосферного повітря і взагалі довкілля нашої країни, була і залишається доволі великою. Значну частину енергетики займала енергетика з використанням викопних енергоносіїв, тобто вугілля, яке добувалося в басейні Донбасу, в Львівському басейні. Спалювання вугілля продукувало велику кількість викидів CO₂, що не відповідає нашим цілям із зменшення викидів парникових газів відповідно до національного визначеного внеску і умов Паризької угоди. Під час воєнного стану і бойових дій кількість енергетичних потужностей, які працюють на викопному паливі, значно зменшилася. Проінформував, що Уряд України готує новий для Комітету і для країни законопроект про основні засади державної кліматичної політики. Цей законопроект спрямовуватиме нашу країну до скорочення брудної енергетики, створення умов для переходу енергетики на "зелені" джерела, на відновлювальні джерела із відповідним скороченням викидів.

Ігор ТАРО подякував за відповідь.

БОНДАРЕНКО О.В від імені Комітету запросив Екологічний Комітет Парламенту Естонії до України, що стане прекрасною практикою. Висловив сподівання, що і на естонській платформі можна побачити і почути багато цікавого і багато нових можливостей для розвитку саме українського екологічного законодавства, враховуючи євроінтеграційний трек України, з урахуванням досвіду Естонії в екологічному законодавстві.

Ігор ТАРО відмітив, що з радістю приймає запрошення, а делегацію Комітету буде радий прийняти в Естонії, щоб показати досвід на практиці в Естонії, показати найкращі приклади, що стосуються циркулярної економіки, транспорту тощо. Підкреслив, що усі рішення, які були прийняті естонським парламентом на підтримку України, це також і рішення, які мають широке схвалення естонськими парламентарями. Подякував за зустріч і змогу поговорити про теми, пов'язані із довкіллям.

Голова Комітету

О. Бондаренко